

EU-wintertarwerassen

Proefnummer: EH 0707 – KW 0704

Auteur: Henk Floot

Inleiding

Wintertarwe is één van de belangrijkste gewassen voor de Noordelijke kleigrond. Vooral in het Oldambt is wintertarwe de belangrijkste peiler voor het bedrijf. De opbrengst van de rassen is, naast enkele andere factoren als wintervastheid, ziekteresistentie en stevigheid, erg belangrijk. Rassenonderzoek is dan ook van groot belang. Daarom is naast het onderzoek dat door SPNA wordt uitgevoerd voor de samenstelling van de rassenlijst, het officiële Cultuur- en Gebruikswaarde Onderzoek (CGO), samen met Limagrainsadvanta, Robertus, Barenbrug, Agrifirm, VDS en RAGT op de proefboerderijen Ebelsheerd en Kollumerwaard een rassenvergelijking opgezet met naast Nederlandse rassen, enkele buitenlandse rassen, die veelal op de EU lijst staan. Dit om inzicht te krijgen in de mogelijkheden van deze rassen onder onze omstandigheden.

Aanleg en uitvoering

Ebelsheerd

De wintertarwe werd half oktober onder droge omstandigheden gezaaid. Op dit proefveld is uitgegaan van uitzaai van 400 zaden/m². Na het zaaien is de grond nabewerkt met de rotorkopeg. De eerste rassen kwamen rond 30 oktober op. Het gewas ontwikkelde zich in het droge voorjaar traag en bleef vrij kort.

Kollumerwaard

De wintertarwe werd half november gezaaid. Op dit proefveld is uitgegaan van uitzaai van 375 zaden/m². De opkomst was goed en regelmatig. De droogte in het voorjaar zorgde voor een minder goede uitstoeeling en een kort gewas.

Resultaten

Voor de Ebelsheerd zijn in tabel 1 de waarnemingen en de zaadopbrengst in kg/ha en in relatieve cijfers vermeld. In tabel 2 staan de resultaten van Kollumerwaard. In tabel 3 zijn de relatieve opbrengsten vermeld van de Ebelsheerd en de Kollumerwaard over de laatste jaren. In bijlage 1 zijn de algemene proefveldgegevens vermeld.

Ebelsheerd

Tabel 1: Eigenschappen en zaadopbrengst in kg/ha en relatief [Ebelsheerd]

eigenschap ras	vroegh 17-mei	lengte 13-jun	stevigh 4-jul	sept 4-jul	vroegrijp 4-jul	kg/ha 1-aug	rel	valge hl	eiwit
Chester	5,0	96	4,0	7,0	4,0	9927	109		
SW Tataros	6,3	99	4,0	6,7	6,3	9995	109		
Tuscan	7,0	88	4,3	7,0	6,3	9794	107		
Potential	6,3	99	6,7	6,7	6,0	9724	106		
Florett	7,0	95	2,3	7,0	6,3	9478	104		
Samurai	6,0	90	6,3	6,3	6,3	9488	104		
Manager	6,0	91	8,0	7,3	5,7	9456	103		
Skater	6,7	101	6,0	6,7	6,0	9437	103		
Retro	5,0	101	1,7	6,7	5,7	9244	101		
Ceb 0521	8,0	90	5,0	6,7	7,3	9185	100		
Nemocart	6,0	92	2,7	6,7	7,0	9101	100		
Einstein	7,3	90	4,0	6,0	6,0	9036	99		
Gladiator	6,3	85	2,7	6,7	6,7	9024	99		
Omart	5,0	102	3,0	5,0	4,0	9033	99		
Apache	9,0	83	8,0	6,7	8,7	8960	98		
Azzuro	7,7	95	6,3	6,7	7,3	8976	98		
Zebedee	5,0	89	5,7	4,7	6,3	8927	98		
Xi 19	5,3	100	2,3	5,0	4,7	8915	97		
Drifter	6,0	104	2,7	4,3	6,3	8680	95		
Claire	5,0	90	5,3	5,7	5,3	8619	94		
Rainer	7,0	101	4,7	7,0	6,3	8626	94		
NSA02-136	7,0	93	3,3	5,3	7,7	8413	92		
Katart	5,0	94	3,0	4,7	5,7	8299	91		
Isd proefgemiddelde	0,6	4	1,3	1,4	1	742	8		
					100=	9145			

Kollumerwaard

Tabel 2: Eigenschappen en zaadopbrengst in kg/ha en relatief [Kollumerwaard]

eigenschap ras	vroegh 7-jun	lengte 22-jun	stevigh 29-jun	sept 5-jul	fusarium 5-jul	kg/ha 10-aug	rel	valge hl	eiwit
Ceb 0521	7,3	86	8,3	7,0	6,0	9910	111		
Azzuro	7,7	84	8,7	6,7	6,3	9660	108		
Anthus	5,0	92	7,3	7,7	7,7	9280	104		
Globus	5,7	98	7,0	8,0	7,7	9330	104		
NSA02-13	7,7	86	6,7	7,0	7,0	9120	102		
Potential	5,7	90	7,7	8,0	7,0	9000	101		
Retro	5,3	90	6,7	7,3	7,3	8920	100		
Claire	5,3	90	7,3	8,0	7,7	8820	99		
Florett	7,0	88	7,3	7,7	6,0	8800	98		
Chester	5,7	88	7,3	8,0	7,3	8690	97		
Tuscan	7,0	78	8,0	8,7	6,0	8540	96		
Rainer	6,1	90	6,7	7,3	7,3	8200	92		
Xi 19	5,0	85	8,0	6,7	6,3	8010	90		
Isd proefgemiddelde	2	8,8	1,7	1,3	1,4	1068	11		
					100=	8943			

Bespreking resultaten Ebelsheerd

De lengte metingen geven aan dat het gewas over het algemeen vrij kort is gebleven. Ziekten kwamen nauwelijks voor. Wel werd enige bruine roest aangetroffen.

De opbrengst was, met ruim 9 ton/ha goed. Tussen de rassen komen significante verschillen voor als het verschil in opbrengst groter is dan 742 kg.

Bespreking resultaten Kollumerwaard

Het gewas werd gekenmerkt door een lage uitstoeling, waardoor er een redelijk open gewas groeide. Ziekten kwamen nauwelijks voor. Aantasting door aarfusarium werd wel meer dan normaal aangetroffen. De opbrengst met bijna 9 ton/ha was, gezien het groeiverloop, goed. Tussen de rassen komen significante verschillen voor als het verschil in opbrengst groter is dan 1068 kg.

Tabel 3: Zaadopbrengst [REL] over de jaren 2004 t/m 2007 op EH en KW.

locatie jaar ras	Ebelsheerd				Kollumerwaard				kwaliteit
	2004	2005	2006	2007	2004	2005	2006	2007	
Anthus	-	-	-	-	-	-	-	104	bak
Apache	96	103	93	98	105	106	102	-	bak
Azzuro	-	-	-	98	-	-	-	108	-
Ceb0521	-	-	-	100	-	-	-	111	-
Chester	-	-	-	109	-	-	-	97	voer
Claire	107	100	103	94	99	-	108	99	bisquit
Drifter	104	94	100	95	112	100	104	-	bak
Einstein	-	-	-	99	-	-	-	-	bak
Florett	-	-	100	104	-	-	-	98	-
Gladiator	-	-	-	99	-	-	-	-	-
Globus	-	-	-	-	-	-	-	104	bak
Katart	-	-	-	91	-	-	-	-	-
Manager	-	-	-	103	-	-	-	-	-
Nemocart	-	-	-	100	-	-	-	-	-
NSA 02-1369	-	-	-	92	-	-	-	102	-
Omart	-	-	-	99	-	-	-	-	-
Potential	-	-	-	106	-	-	-	101	-
Rainer	-	-	-	94	-	-	-	92	-
Retro	-	-	-	101	-	-	-	100	-
Samurai	-	-	103	104	-	-	-	-	voer
Skater	100	107	103	103	101	107	98	-	vultarwe
Tataros	102	100	101	109	97	-	92	-	bak
Tuscan	-	-	-	107	-	-	-	96	-
Xi 19	-	-	-	97	-	-	-	90	-
Zebedee	-	-	102	98	-	-	-	-	bisquit
100%=	11,4	11,1	12	9,1	12,1	10,8	10,4	8,9	

Conclusies en aanbevelingen

De rassen Chester en SW Tataros scoorden de hoogste opbrengst op de locatie Ebelsheerd. Het ras CEB0511 scoorde de hoogste opbrengst op de Kollumerwaard. Er zijn dit jaar duidelijke rasverschillen tussen de beide locaties.

De keuze voor een bepaald ras wordt naast opbrengst ook bepaald door andere eigenschappen. In het kader van rassenspreiding kan ook voor een vroeg ras gekozen worden. Het vroegste ras in dit onderzoek was Apache. Dit ras bleek evenals het ras Manager het meest stevig te zijn. Voor bouwplannen, met de verwachting van een hoge septoria druk, zijn er meerdere rassen beschikbaar met een goede score op septoria. Ook zijn er verschillen in aantasting door aarfusarium gevonden. De keuze van het te telen ras kan hier op afgestemd worden.

Bijlage 1: Algemene proefveldgegevens van de proeven EH0707 en KW0704.**Algemene proefveldgegevens**

	EH 0707	KW 0704
zaaidatum	19 oktober 2006	10 november 2006
voortrucht	wintertarwe	pootaardappelen
grondanalyse	pH 7.5; CaCO ₃ 1.8 %; o.s 5.6 %; lutum 40; afslib. 56-64 %; PAL 37; K-getal 23; 82 mg K/kg	pH 7.2; CaCO ₃ 9.1 %; o.s 3.2 %; lutum 24; afslib. 32-40 %; PAL 45; K-getal 20; 78 mg K/kg
N-min 0-100 cm	17 jan.; 44 kg N	7 febr.; 48 kg N
bemesting	24 jan.; 90 P ₂ O ₅ + 90 K ₂ O 15 mrt; 105 kg/ha N 19 apr.; 70 kg/ha N	14 mrt.; 104 kg/ha N 9 mei; 81 kg/ha N
groeiregulatie	11 apr.; 0,5 l/ha CCC	25 apr.; 0,75 l/ha CCC
onkruidbestrijding	17 nov.; 4,5 l/ha Isoproturon 13 apr.; 0,75 MCPP	14 mrt.; 0,3 l/ha Atlantis + 1 actirob 9 mei; 2 L/ha MCPA + 2 L/ha Starane
ziektenbestrijding	9 mei.; 1 l/ha Allegro	25 apr.; 1,5 l/ha OpusTeam 21 mei.; 0,75 OpusTeam + 0,5 Acanto
insectenbestrijding	9 mei.; 0,05 l/ha Karate Zeon	13 juni.; 0,2 L/ha Sumicidin super
oogstdatum	1 augustus	10 augustus